

prie 18 klausimo

LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
2017-06-29 Nr. G-7504

**ŽVEJŲ IR ŽUVIES PERDIRBĖJŲ ASOCIACIJA
„BALTIJOS ŽVEJAS“**

Juridinių asmenų registras. Kodas 141727118. Nemuno g. 40b, LT-93277 Klaipėda. Tel. (846) 34 11 41).
Faks. (8 46) 34 11 41. El. p. baltzvej@takas.lt. Atsisk. sąsk. LT51729000000700803 AB Citadele Bankas.

Ministru Pirmininkui Sauliui Skverneliui
Saulius.skvernelis@lr.lt

Lietuvos Respublikos Vyriausybei
Gedimino pr. 11, LT-01103 Vilnius.
El. p. LRVkanceliarija@lr.lt
El. p. aleksandr.radchenko@lr.lt

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai
Gedimino pr. 19, LT-01103 Vilnius
El. p. zum@zum.lt

Kopija:

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai
Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius
El. p. rastine@tm.lt

Lietuvos Respublikos ūkio ministerijai
Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius.
El. p. kanc@ukmin.lt

Žuvininkystės tarnybai prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos
J. Lelevelio g. 6, Vilnius
El. p. info@zuv.lt

Lietuvos Respublikos Seimo kaimo reikalų komiteto pirmininkui Andriejui Stančikui
Andriejus.stancikas@lrs.lt

DĖL: LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽUVININKYSTĖS ĮSTATYMO NR. VIII-1756 17(2) STRAIPSNIO PAPILDYMO IR 17(5) STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIP-249“ PROJEKTO

Siunčiama el. ir reg. paštu.

2017-06-28, Vilnius

Žvejų ir žuvies perdirbėjų asociacija „Baltijos žvejas“ vienija žvejybą Baltijos jūroje vykdančias įmones (toliau - Asociacija).

2016 m. gruodžio 20 d. buvo įregistruotas Žuvininkystės įstatymo Nr. VIII-1756 17(2) straipsnio papildymo ir 17(5) straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (reg. Nr. XIIIP-249) (toliau - Įstatymo projektas), kuriuo yra pasiūlyta nustatyti 20 procentų koncentracijos limitą.

2016 m. gruodžio 28 d. Seimo Kaimo reikalų komitetas savo posėdyje nutarė prašyti Vyriausybės išvados dėl įstatymo projekto.

2017 m. sausio 26 d. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija (toliau - Ministerija) dėl Įstatymo projekto parengė Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektą bei 2017-06-15 atnaujintą jo versiją (toliau - **Nutarimo projektas**), pateiktą suinteresuotoms institucijoms bei ūkio subjektams derinti iki 2017-06-29. Asociacija, vadovaudamasi nustatytais terminais, reiškia šias pastabas Nutarimo projektui.

Asociacija Vyriausybės prašo įpareigoti Ministeriją iš esmės tobulinti Nutarimo projektą jame formuojant nepritarimą Įstatymo projektui, kadangi Įstatymo projekte pateikta informacija yra klaidinanti bei neatitinkanti tikrovės (dėl Įstatymo projekto tikslų, uždavinių bei esamos situacijos).

1. Dėl žvejybos pajėgumų balanso

Remiantis Ministerijos teiktais išaiškinimais dėl Nutarimo projekto, Ministerija siūlo iš esmės pritarti Nutarimo projektui dėl to, jog Nutarimo projektas tariamai atitinka Vyriausybės programos tikslus dėl žvejybos pajėgumų subalansavimo.

Asociacija iš esmės nesutinka su šia Ministerijos pozicija, kadangi ji yra klaidinanti bei neatitinkanti tikrovės - t.y. Lietuvos Respublikos ir Europos Komisijos teiktų ataskaitų turinio.

Ministerija nemini fakto, jog kiekvienais metais Europos Komisijai yra teikiama kasmetinė Lietuvos laivyno ataskaita apie pusiausvyrą tarp jos laivyno žvejybos pajėgumų ir žvejybos galimybių, kurią tvirtina Europos Komisija.

Pagal 2015 metų Lietuvos laivyno pajėgumų ataskaitą (pridedama kaip priedas Nr. 1), teiktą Europos Komisijai, Lietuvos laivynas, įskaitant žvejybos Baltijos jūroje dalį, yra subalansuotas.

Ši Lietuvos Respublikos pozicija dėl laivyno subalansuotumo patvirtinta ir Europos Komisijos ataskaitomis (pridedama kaip priedas Nr. 2) Nr. Report EUR 27758EN ir Nr. Report EUR 27555EN.

Dar daugiau, Ministerija nemini esminio fakto, jog 2017-05-31 Lietuvos Respublika Europos Komisijai yra pateikusi 2016 metų Lietuvos laivyno ataskaitą apie pusiausvyrą tarp jos laivyno žvejybos pajėgumų ir žvejybos galimybių.

Šioje ataskaitoje, kuria disponuoja Ministerija, yra aiškiai ir tiesiogiai nurodyta, jog visas Lietuvos Baltijos laivynas, įskaitant menkės, šprotų ir strimelių žvejybą, yra subalansuotas. Dar daugiau, minėtoje ataskaitoje deklaruojama, jog menkių, šprotų ir strimelių laivyno dalys yra pelningos (ROI indeksas) (t.y. net menkių laivyno dalis yra pelninga).

Kadangi Asociacijai minėta atskaita nėra prieinama, Vyriausybės prašome išreikalauti 2016 metų Lietuvos laivyno ataskaitą apie pusiausvyrą tarp jos laivyno žvejybos pajėgumų ir žvejybos galimybių siekiant įvertinti Įstatymo projekto tikslingumą.

Taip pat pažymėtina, jog galiojančio LR žuvininkystės įstatymo 2 straipsnio 55 dalyje nustatyta, jog: „55. Žvejybos pajėgumas - žvejybos laivo talpa, išreiškiama bendrąja talpa (GT), ir žvejybos laivo galia, išreiškiama kilovatais (kW). Tam tikrų žvejybos rūšių žvejybos pajėgumas gali būti išreiškiamas žvejybos įrankių kiekiu ir (arba) dydžiu.“ Pabrėžtina, jog žvejybos pajėgumus, jų apskaitą bei balansą reglamentuoja ne Įstatymo projektu siekiami pakeisti įstatymo 17² ir 17⁵ straipsniai, reglamentuojantys žvejybos kvotas, o LR žuvininkystės įstatymo 11 straipsnis „11 straipsnis. Žvejybos pajėgumas“ bei įstatyminių reguliavimų įgyvendinantis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymas Nr. 3D-885 „Dėl

žvejybos pajėgumo ribojimo tam tikruose geografiniuose žvejybos rajonuose“ (Žin., 2013, Nr. 138-6986). Analogiškos išvados jog Įstatymo projektas yra niekuo nesusijęs su žvejybos pajėgumais bei jų balansavimu laikosi ir Europos teisės departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2017-01-10 išvadoje Įstatymo projektui Nr. XIIIP-249.

Taigi, Įstatymo projektas bei jame nustatyti jo priėmimo tikslai yra niekuo nesusiję su Įstatymo projektu siūlomu teisiniu reguliavimu. Dar daugiau, minėti Įstatymo projekto tikslai tiesiogiai prieštarauja esamai laivyno būklei, kuri deklaruota Europos Komisijai bei jos patvirtinta, apie ką nutyli Ministerija.

2. Dėl Įstatymo projektu siūlomos naujos 20 proc. koncentracijos ribos

Įstatymo projekto tikrasis tikslas - Asociacijos narių turto, t.y. teisių į žvejybos kvotas bei kvotų nusavinimas, kuris būtų atliktas įvedus naują koncentracijos ribą.

Nutarimo projekte nurodyta Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo doktrina draudžianti pažeisti ūkio subjektų teisėtus lūkesčius, apsaugoti teises bei užtikrinti teisinio reguliavimo stabilumą bei tikrumą. Visgi, nors Nutarimo projekte ir yra nurodyta Konstitucinio Teismo doktrina, tačiau į ją atsižvelgus yra siūloma ne atsisakyti koncentracijos limitų, o siūloma: *„todėl siūlomi ūkio subjektų veiklos ribojimai turėtų būti nukreipti į ateitį. Pagal Žuvininkystės įstatymo 17² straipsnio 2 dalį ūkio subjektams yra suteiktos teisės į žvejybos galimybes 3 kalendoriniams metams ir jos turėtų būti išlaikytos nustatytą laiką.“*

Pabrėžtina, jog naujų koncentracijos ribų nustatymas ne tik prieštarauja Lietuvos Respublikos bei ES teisės aktų reikalavimams, tačiau ir žvejybos politikos tikslams.

Pirma, Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės departamentas 2016-12-21 išvadoje Nr. XIIIP-249 konstatavo, jog:

„Svarstyтина, ar toks siūlomas teisinis reguliavimas atitiktų teisėkūros proporcingumo, efektyvumo bei aiškumo principus, kadangi siūlomas teisinis reguliavimas galimai neskatinant ūkio subjektų, turinčių istorinę dalį, dydžiu prilygstančių siūlomai nustatyti ribai, savo veikloje siekti veiksmų (pavyzdžiui, naudoti tausojančius gamtines buveines žvejybos būdus), kurie didintų ūkio subjektui suteikiamą teisę į žvejybos galimybes“.

Antra, Lietuvos Respublikos Vyriausybės pritaroje numatomo teisinio reguliavimo prioritetinių teisėkūros iniciatyvų poveikio vertinimo pažymoje (pridedama kaip priedas Nr. 3), rengtoje pačios Ministerijos, konstatuota, jog: *„Koncentracijos limitas negali būti mažas, kadangi mažus kiekius žuvų didesniais žvejybos laivais žvejoti gali būti nepelninga ir didesnės įmonės turėtų nutraukti veiklą arba reorganizuotis, keisti laivus į mažesnius ir mažinti žvejybos apimtis, tačiau mažesni laivai gali nesugebėti išnaudoti visų Lietuvos Respublikai skiriamų žvejybos galimybių.“*

Pastebėtina, jog pati Ministerija Nutarimo projektu pripažįsta, kad Įstatymo projekte nustatytas 20 proc. koncentracijos apribojimas nėra objektyviai pagrįstas, t.y.: *„kad siūlymas Žuvininkystės įstatymo 17⁵ straipsnio 4 ir 5 dalyse nustatyti konkrečių teisės į 20 procentų žvejybos galimybių Baltijos jūroje ribą vienam ūkio subjektui Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nėra pagrįstas pakankamai aiškiais ir objektyviais duomenimis, taip pat Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nėra pateikta jokių argumentų apribojimui tolimuosiuose žvejybos rajonuose nustatyti“.*

Visgi, neatsižvelgiant į aukščiau nurodytus argumentus, Nutarimo projekte visiškai nepagrįstai Ministerija taip pat nurodo, kad: „3. Žuvų išteklių yra riboti, teisės į žvejybos galimybes yra paskirstomos iš esmės vadovaujantis istoriniu principu, be to, naujas ūkio subjektas gali registruoti žvejybos laivą ir pradėti verslinę žvejybą tik vietoj savo registruotą žvejybos laivą arba laisvą žvejybos pajėgumą pardavusio ūkio subjekto, todėl laisva rinka verslinės žvejybos jūrų vandenyse sektoriuje praktiškai neveikia. Tokioje uždaroje rinkoje neturėtų būti taikoma įprastinė dominavimo prezumpcija (t. y. 40 procentų), reikėtų nustatyti mažesnę teisės į žvejybos galimybes Baltijos jūroje ribą vienam ūkio subjektui, laikantis konstitucinio proporcingumo principo“.

Taip pat, Nutarimo projekte akivaizdžiai nepagrįstai teigiama, jog: „Siekiant nepažeisti ūkio subjektų teisėtų lūkesčių, įstatymo projektas turėtų įsigalioti 2019 m. lapkričio 1 d. Be to, turėtų būti nustatyta, kad įstatymo projektas taikomas suteikiant teises į 2020 ir vėlesnių metų žvejybos galimybes, kai pagal ūkio subjektų turimas teises į žvejybos galimybes jau bus paskirstytos visos 2017-2019 metų žvejybos galimybės. Prieš tris mėnesius iki įstatymo projekto įsigaliojimo turėtų būti priimti ir įstatymo projekto įgyvendinamieji teisės aktai siekiant, kad ūkio subjektai galėtų pasiręsti jų veiklos reguliavimo pasikeitimui.“

Asociacija pabrėžia, jog šiuo metu galiojančiame Lietuvos Respublikos žuvininkystės įstatymo Nr. VIII-1756 2, 5, 10, 11, 13, 17, 17-1, 18, 21, 24, 27, 29, 32, 36, 37, 39, 40, 41, 46, 48, 50, 51, 52, 53, 54, 61, 63 straipsnių ir priedo pakeitimo, įstatymo papildymo 17-2, 17-3, 17-4, 17-5, 17-6, 17-7, 17-8, 17-9, 17-10, 17-11 straipsniais ir 35 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo 9 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad teisė į žvejybos galimybes skiriama 15 metų laikotarpiui. Minėta priimta įstatymo nuostata įsigalios 2019 m. lapkričio 1 d. Taigi, jau šiuo metu ūkio subjektai turi pagrįstą teisėtą lūkestį tikėtis, jog 2019 metais skirstant perleidžiamąsias žvejybos teises jie gaus minėtas teises vadovaujantis galiojančių teisės aktų nuostatomis.

Dar daugiau, galutiniu ir įsiteisėjusia Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. balandžio 24 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. eA-476-556/2017 konstatuota, jog teisė pretenduoti į žvejybos kvotas, atskaitos duomenys bei jų suteikiamos teisės yra nuosavybės teisės objektas. Taigi, Nutarimo projektu numčius įstatymo projekto įsigaliojimą 2019 metais ir taikymą nuo 2020 metų nebūtų išspręstas ūkio subjektų nuosavybės nusavinimas bei teisėtų lūkesčių pažeidimas.

Atsižvelgus į tai, jog Nutarimo projekte yra pateikiami aiškūs siūlymo nesvarstyti įstatymo projektą argumentai bei nepateiktas nei vienas argumentas, kodėl Nutarimo projektu yra iš esmės pritariama įstatymo projektui, Lietuvos Respublikos Vyriausybės prašome:

1. Įpareigoti Žemės ūkio ministeriją pateikti Vyriausybei 2016 metų Lietuvos laivyno ataskaitą apie pusiausvyrą tarp jos laivyno žvejybos pajėgumų ir žvejybos galimybių (angl. - *Annual report 2015 to achieve a sustainable balance between fishing capacity and fishing opportunities*), 2017 m. gegužės 31 d. pateiktą Europos Komisijai;
2. Įpareigoti Žemės ūkio ministeriją tobulinti Nutarimo projektą jame formuojant nepritarimą įstatymo projektui.

Asociacijos vardu

Justinas Poderis